

Samarbeid med forskere om kunnskapsoppsummeringer: muligheter og utfordringer

Best practice article

**Elin Opheim^{a*}, Kjell Erik Johnsen^b, Gøril Tvedten Jorem^c, Didrik Telle-Wernersen^d og
Kjersti Dahlskås Urnes^e**

*^aUniversity of Inland Norway, ^bØstfold University of Applied Sciences, ^cWestern Norway
University of Applied Sciences, ^dUniversity of South-Eastern Norway and ^eThe Norwegian Police
University College*

Abstract

Many academic libraries offer systematic literature search support services, including searches for various types of reviews. When involved in reviews, librarians collaborate closely with individual researchers or research groups and may either supervise or conduct the searches themselves. Such collaboration provides an excellent opportunity to showcase librarians' methodological and search expertise, but it can also present challenges. The BISON Network Working Group ("Librarians involved in systematic reviews in Norway") invited participants to discuss this topic at VIRAK 2025. Using the World Café method, 32 participants explored five questions about the opportunities and challenges librarians may encounter in their work with systematic searches: 1) Can you share a positive experience from a previous collaboration with researchers? What were the key success factors in your opinion? 2) What opportunities and challenges do you see in clarifying expectations during a kick-off meeting between librarians and researchers? 3) What do you think researchers find challenging in the collaboration? 4) How can situations perceived as challenging be addressed? 5) What are the advantages and challenges of promoting search services? Participants represented small and large libraries and varying levels of experience with systematic searches. Summaries from the discussions highlighted that a structured approach to clarifying expectations and roles, along with methodological competence, are key factors for effective collaboration. However, issues such as time constraints, understanding of methods, and communicating one's own expertise were identified as common challenges. Based on the World Café summaries and a later BISON-webinar a set of best-practice recommendations has been developed.

Keywords: *librarian-researcher collaboration, research support services, systematic literature searching, systematic reviews*

Nøkkelord: *samarbeid forsker – bibliotekar, forskningsstøtte, systematiske søk, systematiske oversikter*

*Contact elin.opheim@inn.no

Nordic Journal of Information Literacy in Higher Education, 2026. ©2026 Elin Opheim, Kjell Erik Johnsen, Gøril Tvedten Jorem, Didrik Telle-Wernersen og Kjersti Dahlskås Urne

Innledning

Det økte fokuset i samfunnet på forskningsbaserte beslutningsgrunnlag gjør at det produseres en økende mengde kunnskapsoppsummeringer, og stadig flere bibliotek tilbyr tjenesten systematiske litteratursøk. Mange artikler omhandler utførelse av systematiske søk, men færre diskuterer temaer knyttet til samarbeid, som for eksempel kommunikasjon (Jensen & Solhaug, 2020).

På VIRAK 2025 inviterte arbeidsgruppen for BISON-nettverket¹ (Bibliotekarer involvert i systematiske oversikter i Norge) til verdens kafé om temaet “Samarbeid med forskere om kunnskapsoppsummeringer: muligheter og utfordringer”. Artikkelen presenterer resultater fra verdens kaféen og foreslår hva som kan være beste praksis i et oppstartsmøte, det møtet som oftest er første steg i samarbeidsprosessen. Videre diskuteres bruken av verdens kafé som metode for å undersøke erfaringer fra praksisfeltet.

Bakgrunn

Systematiske litteratursøk er begrunnede, strukturerte og dokumenterte søk etter litteratur som kan besvare forskningsspørsmål. Mange universitets- og høyskolebibliotek tilbyr tjenester i forbindelse med ulike former for kunnskapsoppsummeringer, og studier antyder at involvering av bibliotekarer bedrer det helhetlige produktet ved for eksempel økt kvalitet på søkestrategier og dokumentasjon (Rethlefsen et al., 2015, s. 624; Schellinger et al., 2021, s. 14; Whitney et al., 2024, s. 272). Bibliotekarens rolle kan variere, men ofte holdes et oppstartsmøte mellom bibliotekar og forsker for å komme til en felles forståelse av søkestrategi og planlegge det videre arbeidet. Det er dette oppstartsmøtet vi fokuserer på i artikkelen.

Det finnes noe tidligere forskning om utfordringer og barrierer bibliotekarer møter i samarbeid med forskere, når de jobber sammen om kunnskapsoppsummeringer. Et fellestrekk er at metodologiske problemer rundt utviklingen av forskningsspørsmålet trekkes fram som noe av det mest utfordrende, f.eks. at spørsmålet er for smalt eller for bredt. Videre nevnes også at det skapes samarbeidsproblemer når forskeren ikke følger det metodiske rammeverket og eksempelvis endrer protokollen under prosessen. Kommunikasjonsutfordringer pekes også på som en barriere, bibliotekarer synes det kan være vanskelig å leve opp til forskerens forventninger til deres rolle, og bedre kommunikasjon kan være med på å forebygge disse utfordringene (Nicholson et al., 2017; O’Dwyer & Wafford, 2021).

¹ BISON er et nettverk for utvikling av fagområdet systematiske litteratursøk, gjennom arrangementer, diskusjonsforum og deltakelse på konferanser. Det arrangeres BISON-slabberas (korte webinarer) der man utveksler erfaringer og diskuterer relevante problemstillinger, samt lengre temadager hvor man kan gå i dybden på ulike temaer.

Verdenskafé som metode

Verdenskafé er en metode som kan brukes for å få fram en gruppe personers kompetanse, synspunkter og spørsmål om et tema. Deltakerne fordeler seg på flere bord, hvor ulike aspekter knyttet til temaet diskuteres. Etter en fastsatt tid beveger deltakerne seg til neste bord. Hvert bord har en ordstyrer, som strukturerer samtalen og noterer hovedinnholdet. En eller flere ansvarlige for innledning, tidtaking og oppsummering er også nødvendig (Cassidy & Fox, 2013, s. 100).

Dialog benyttes for å utforske ulike synsvinkler knyttet til temaet og for å utvikle en felles forståelse av utfordringer eller mulige løsninger. På denne måten fungerer metoden som et gruppearbeid der alle har lik verdi og bidrar med sine egne erfaringer og perspektiver (Elvekrok & Smith, 2013, s. 28).

På VIRAK 2025 ble metoden justert etter eget behov og de praktiske rammene som var gitt av konferansen.

Spørsmålene som ble diskutert

BISON-arbeidsgruppen og arrangørens kolleger fikk lese utkast til spørsmål. De kom med innspill på hvilke spørsmål som burde prioriteres og på ordlyden til disse, i tillegg ble spørsmålene validert med en forsker. Det ble også laget stikkord til hvert spørsmål til bruk i diskusjonen om nødvendig.

- Bord 1. Kan du dele en positiv erfaring fra et tidligere samarbeid med forskere? Hva var suksessfaktorene slik du ser det?
- Bord 2. Hva tenker du er muligheter og utfordringer i en forventningsavklaring på et oppstartsmøte mellom bibliotekar og forskere?
- Bord 3. Hva tror du forskere opplever som utfordrende i samarbeidet?
- Bord 4. Hvordan kan man håndtere situasjoner som oppleves som utfordrende?
- Bord 5. Hva tenker du er positivt, og hva er utfordrende, ved markedsføring av søketjenester?

Gjennomføring på VIRAK

Verdenskaféen var planlagt med maksimum 35 deltagere. Det var ønskelig å samle inn erfaringer fra langt flere konferansedeltakere, men både lokalets størrelse og tiden som var til rådighet var begrensende faktorer. Tidsrammen for opplegget var i utgangspunktet 90 minutter, men ble redusert til 70 av VIRAK 2025 for å få plass til flere programposter. Valget falt derfor på fem bord med opptil syv kafégjester. Det var færre bord og flere personer per gruppe enn tenkt. Ideelt skulle det vært forhåndspåmelding så deltagere med ulik fagbakgrunn og ulikt erfaringsnivå fordelte seg jevnt. Da dette ikke var mulig, trakk de 32 deltakerne nummer på bordet og ble fordelt

tilfeldig. Kafévertene ble rekruttert fra BISON-nettverket og hadde lang erfaring med systematiske litteratursøk. Hvert bord diskuterte et forhåndsbestemt spørsmål. I planleggingsfasen hadde de ansvarlige møte med kafévertene og gjennomgikk både metodikk og spørsmål. Verdenskaféen startet med fem minutters innledning om bakgrunn, formål og metodikk. Det ble opplyst at oppsummeringen fra diskusjonene kom til å bli brukt i en artikkel i ettertid.

Vel plassert på rett bord presenterte gruppedeltakerne seg før de startet med første spørsmål. Deltagerne tenkte først på egenhånd og skrev ned tankene på Post-it-lapper før diskusjon i gruppen. Kafévertene hadde fått stikkord til hjelp hvis samtalen gikk trått. Gruppene var konstante og bevegede seg fra bord til bord på signal. Til sist oppsummerte vertene i plenum og de ansvarlige rundet av med å opplyse om at temaet ville følges opp i et senere BISON-slabberas. Avrundingen tok totalt femten minutter. I etterkant møttes kafévertene og de ansvarlige for en felles oppsummering hvor de evaluerte opplegget og sammenfattet erfaringene.

Tiden ved bordene gikk fort. Det var stort engasjement og den gode delingskulturen i fagmiljøet rundt systematiske litteratursøk er positiv. Lengre tid per spørsmål kunne gitt mer ro og bedre diskusjon, men det er avhengig av dynamikken i gruppa. Den raske runden med Post-it-lapper ble sett på som en suksessfaktor, uten den er det lett å glemme egne innspill og tanker når andre tar ordet. Ved første bord er det viktig at deltagerne får tid til å presentere seg. Den opprinnelige tidsrammen på 90 minutter hadde gitt bedre tid til spørsmål og innspill i plenum. Da kunne deltagerne ha kommet med utdypinger av kafévertenes oppsummeringer og eventuelle innspill som de kom på i etterkant.

Det var enighet om at den ideelle gruppestørrelsen var maksimum fem personer, og at syv egentlig var i meste laget for at alle skulle komme til orde på så kort tid. Men i og med at det ikke kom flere enn 32 løste dette seg fint. En av gruppene ble litt mindre enn de andre og da er man avhengig av at de som er på gruppa tør å ta ordet og har nok erfaringer å dele. Selv om det ikke ble mulig å dele inn gruppene slik at det ble blandet erfaringsnivå og deltagere fra ulike institusjoner, ble det gode diskusjoner uansett. Det var noen som var nybegynnere på systematiske søk og ikke hadde like mye å dele, men de var allikevel med i diskusjonen.

Kafévertene opplevde stort sett at diskusjonen gikk av seg selv og at de ikke måtte inn å styre samtalen. Hvis praten stoppet litt opp, var stikkordene til spørsmålene gode å ha. De gjorde også at man skjønnte hvor fokuset skulle ligge på borddiskusjonen der det var noe overlapp mellom tematikken på overordnet nivå.

I arbeidet med denne artikkelen har tre av forfatterne lest alle sammendragene som ble innsendt av kafévertene, og diskutert for å få en felles forståelse av materialet. Deretter gikk de tilbake til sammendragene og kategoriserte disse, for å gjøre det mulig å se gjennomgående temaer. Alle tre har trukket på egen erfaring i analysen, og samtidig forsøkt å balansere denne forforståelsen med det som kom frem i datamaterialet. Sitatene som utheves i diskusjonsdelen nedenfor, er hentet direkte fra oppsummeringen skrevet av kafévertene.

BISON-slabberaset ble gjennomført som webinar 23. oktober 2025. Deltakerne fikk i oppgave å diskutere listen med overordnede punkter vist i diskusjonskapittelet i denne artikkelen. De 16 som deltok, ble delt inn i 4 grupper og diskuterte i 15 minutter, med en påfølgende

oppsummering fra hver gruppe i plenum. Innspillene fra webinarer er brukt for å komplettere og nyansere diskusjon og konklusjon.

Resultater

På bakgrunn av gjennomlesing og analyse velger vi å trekke frem tre temaer: 1) kommunikasjon, 2) metodekunnskap og 3) prosess. De tre temaene påvirker hverandre, og kan være vanskelige å isolere enkeltvis. I samtalen blir temaer knyttet til metodekunnskap og prosess ofte nevnt i sammenheng. Innholdsmessig bruker vi metodekunnskap om utsagn som gjelder spesifikke metoder for kunnskapsoversikter, og vi bruker prosess om utsagn som gjelder det mer praktiske arbeidet fra start til mål.

Kommunikasjon

Kommunikasjon og dialog med forskerne kom ofte opp i samtalen. At dette fungerer godt ble ansett som et suksesskriterium. Det å stille de riktige, og kanskje også de grunnleggende eller “dumme” spørsmålene i møte med forskerne, ble ansett som viktig. Flere snakket om behovet for å få en beskrivelse av prosjektet og formålet fra forskerne, samt avklaringer om hvorvidt bibliotekar skal veilede eller utføre litteratursøket. Det kom frem at ulike kommunikasjonsformer har ulike fordeler. En av erfaringene var at fysiske møter gjorde det enklere å stille slike grunnleggende spørsmål, og at terskelen ble lavere enn i tilsvarende digitale møter. Samtidig ble skjermdeling i digitale møter nevnt som et eksempel som gjør det enklere å få til gode møter. Det å formidle kompleksiteten i prosessen var et element som ble nevnt av flere. Flere trakk i tillegg fram betydningen av å jobbe i par - i møte med forskeren kan bibliotekarene støtte hverandre og spille på hverandres kompetanse.

Under diskusjon om behovet for møter med forskerne, ble det trukket frem at man med erfaring får en intuitiv forståelse av hva som etterspørres i søkeoppdrag. Denne formen for taus kunnskap kan igjen føre til at de mer formelle oppstartsmøtene ikke alltid oppleves som så relevante eller nyttige.

Et av undertemaene som kom opp, var hvordan man kan kommunisere godt med forskerne når en problemstilling eller tema skal oversettes til en søkestrategi:

Bibliotekaren kan bidra med nytt blikk og en del av bibliotekarens spørsmål virker øyeåpnende og bidrar til utvikling av forskningsspørsmålene. (Notat fra bord 2)

Her ble også forskernes motivasjon og ønsker for prosjektet koblet mot begrensningene som ligger i utformingen av et gjennomførbart, systematisk litteratursøk:

Det skjematisk på søkesida kan kollidere med det mer lidenskapelige forholdet til eget forskningstema. (Notat fra bord 3)

Ettersom begrepsbruken på tvers av fagfelt og prosjekt vil være varierende, kan det oppstå utfordringer knyttet til forståelse og definisjoner. Dette kan for eksempel handle om ulike typer kunnskapsoppsummeringer, og hvordan disse defineres innen ulike fag. Deltakerne trakk frem at bibliotekarene må være lydhøre når forskerne forklarer hva de på deres fagfelt mener med begreper som systematiske kunnskapsoppsummeringer (engelsk “systematic review”). Flere ga uttrykk for at de kunne oppleve at bibliotekarer og forskere bruker forskjellige definisjoner på disse begrepene. Det å kommunisere egen bibliotekfaglig kompetanse i dialog med forskerne kunne også oppleves som utfordrende. I denne sammenhengen ble bibliotekarers selvtillit et annet sentralt undertema. Her ble det nevnt at det kunne være utfordrende å ikke være belærende dersom man opplevde at det var lav kompetanse på litteratursøking og publikasjonstyper hos forskerne, men at det likevel var viktig med selvtillit til å kunne styre prosjektet i riktig retning.

Et av bordene tok for seg hvilke utfordrende situasjoner deltakerne hadde opplevd i forbindelse med søkeoppdrag. Hva som kjennetegner en utfordrende situasjon vil variere, og derfor kreves det en viss tilpasning i kommunikasjonen med forskerne. Det er mange ulike personligheter involvert i et gitt oppdrag. Noen trakk frem at man kan måtte være bestemt, men samtidig høflig i tilfeller der man opplevde kommunikasjonsutfordringer. Det er samtidig viktig å få med at ikke alle hadde opplevd utfordrende situasjoner som sådan.

En forventning om rask tilbakemelding begge veier ble ansett som viktig. Noen fremhevet verdien av å definere én kontaktperson gjennom et helt søkeoppdrag. Det ble også løftet frem at det er verdifullt med tydelig informasjon på institusjonens nettsider, slik at man kan vise til dette dersom en utfordrende situasjon oppstår.

Metodekunnskap og prosess

Metodekunnskap, spesifikt bibliotekarers metodekunnskap opp mot forskeres kunnskap og forståelse, ble diskutert. Noen ga uttrykk for at det var viktig å være involvert i hele prosessen i arbeidet, og vurderte dette som en faktor som medvirket til gjensidig respekt. Læring ble trukket fram som en gevinst ved samarbeid over tid. Utfordringer oppstår når forskere har lite erfaring med metode. På den andre siden bidrar god metodeforståelse hos forskere til klarhet i hvem som gjør hva og hvordan i prosessen. Det ble pekt på at dårlig og upresist forarbeid er utfordrende, og at resultatet blir dårligere om bibliotekar må forklare mye.

Involvering i flere faser i tillegg til litteratursøk må nødvendigvis ta tid, og andre gav uttrykk for at det er nødvendig med grensesetting og å diskutere fordeling av arbeidsoppgaver og hva bibliotekar ikke gjør. Bibliotekarers kompetanse på rapporteringskrav som stilles til ulike kunnskapsoppsummeringer var en kompetanse som ikke alltid ble anerkjent, og kunne handle om manglende kunnskap om ulike kunnskapsoppsummeringsmetoder. I diskusjonen kom det også fram at det var utfordrende om bibliotekar kom sent inn i prosessen. Høy bestillerkompetanse ble nevnt som en suksessfaktor for godt samarbeid.

Flere erfarte at forskningsspørsmålet ikke var godt nok avklart på det tidspunktet forskerne tok kontakt, og en konsekvens kunne være problem med å lande en presis søkestrategi som ikke gir u håndterbare mengder med treff. Det ble opplevd som krevende å si fra om begrensninger for litteratursøket og konsekvenser av valg som forskere tar. En felles metodisk forståelse av

søkestrategier og søketeknikk fremheves som avgjørende, og videre betydningen av å ha generelle avklaringer og kunnskap om metode på plass før et oppstartsmøte. Tidsbruk var også noe som ble nevnt av deltagerne – særlig betydningen av en gjensidig forståelse av at arbeidet med et litteratursøk ofte er tidkrevende. Forsker må også ha forståelse for at bibliotekarens arbeid med litteratursøk er en fram-og-tilbake prosess som har konsekvenser for det videre arbeidet, selv om bibliotekarer kan møte en forventning om å levere et ferdig søkeresultat. Dersom forsker har en interesse for litteratursøk, bidrar dette til en god prosess. Bibliotekarer har stor innvirkning på kvaliteten på sluttproduktet, og må stole på egen erfaring:

Stole på vår egen erfaring, sakke ned og ta seg tid til å sjekke ting. (Notat fra bord 4)

Hvordan kommunikasjonen skal skje, møtepunkter og roller ble beskrevet som viktige elementer og noen bibliotek har standardskriv eller kontrakter for å ivareta dette. Fordelene med standardskriv for å få avklart spørsmål sees som viktig, men det trekkes også fram at slike dokumenter kan bli for rigide og at dette må balanseres.

Under diskusjon om metode og prosess kom deltagerne med helt konkrete råd og erfaringer som det å ha relevante metodeartikler tilgjengelig, slik at disse kunne fungere som et felles referansepunkt i dialog med forskerne. Det å formidle at det tar tid å gjennomgå treffene fra et systematisk søk fremstod som viktig, samt det å være tydelig på hvilken treffmengde forskere må kunne forvente å få på ulike temaer. I møter kan bibliotekar demonstrere søkestrategier og synliggjøre konsekvenser av valg, samt undersøke om kjerneartikler blir fanget opp i det aktuelle søket. Ut fra dette kan det bli gode og konkrete diskusjoner rundt rammene for søket og valg av søkeord.

Diskusjon og konklusjon

Oppsummert løfter samtalene opp en rekke muligheter og utfordringer i samarbeidet mellom bibliotekar og forsker når det gjelder planlegging og gjennomføring av systematiske litteratursøk. Dette er diskusjoner som også går igjen i artikler om temaet (Jensen & Solhaug, 2020; Waffenschmidt & Hausner, 2018). Kommunikasjon, metodekunnskap og samarbeid om prosess trekkes i vårt materiale fram som temaer bestående av både suksessfaktorer og utfordrende faktorer. Det er ikke mulig å se om disse forskjellene har å gjøre med størrelse på bibliotek, organisering av tjenester, fagområde eller erfaring.

En del av utsagnene fra kafésamtalene på tvers av alle tre temaer, dreier seg om behovet for ulike former for forventningsavklaringer, noe som også løftes frem som en sentral forutsetning av Waffenschmidt og Hausner (2018, s. 236). Det kan for eksempel være avklaringer knyttet til omfanget av arbeidet (både for bibliotekar og forsker), hvilke konkrete oppgaver som den enkelte skal løse, eller forventet fremdrift i prosjektet.

Forskningsspørsmål og søkestrategi er uløselig forbundet, og for vide eller for smale problemstillinger gir utfordringer. Dette reflekteres i undersøkelsen til Nicholson et al. (2017, s. 388) hvor nesten 90% av respondentene rapporterer at de ofte eller noen ganger blir presentert for

en problemstilling som er definert for vidt. Waffenschmidt & Hausner (2018, s. 236) påpeker at det å definere et klart forskningsspørsmål er avgjørende for et suksessfylt samarbeid. Forskers interesse for søk er et interessant poeng som vi ikke finner nevnt i faglitteratur, og dette peker mot bestillerkompetanse og forståelse for tidsbruk.

Systematiske litteratursøk er tidkrevende og krever stort fokus (Jensen & Solhaug, 2020, s. 57). I vårt materiale kommer det fram at dårlig og upresist forarbeid er utfordrende, også om bibliotekar kommer sent inn i prosessen. Nicholson et al. (2017, s. 390) foreslår konkrete strategier som skal svare på samarbeidsutfordringer: for eksempel å lære opp forsker, og å søke råd fra kollegaer. I slabberaset ble også metodekunnskap blant forskerne et sentralt tema. Oppdragene kan bære preg av mye veiledning hvis forskerne er usikre. Tett kontakt med forskningsmiljøet fremholdes som viktigste enkeltfaktor i samarbeid om systematiske litteratursøk av Jensen og Solhaug (2020, s. 57). Opplæring av forsker kan ta mye tid, men det kan være verdt å investere tid i tidlig fase og komme på rett spor.

Slik vi ser det, kan mange av disse spørsmålene besvares gjennom en strukturert tilnærming i form av et planmessig utført oppstartsmøte med alle involverte samarbeidspartnere. En viktig forutsetning er at sentrale avklaringer finner sted tidlig i prosjektet (Jensen & Solhaug, 2020, s. 57). Det kan også være grunn til å diskutere om det skal stilles krav om en viss modenhet i oppdraget før det er hensiktsmessig å avholde et oppstartsmøte. Innspillene fra både verdenskafeen og slabberaset viste at i enkelte profesjonsmiljøer som for eksempel sykehus, kan det være vanskelig å få til oppstartsmøter. I disse tilfellene må kommunikasjonen rundt oppdraget planlegges på andre måter.

Flere av gruppene som deltok i slabberaset løftet betydningen av tydelig informasjon helt innledningsvis i søkeoppdrag, også før et oppstartsmøte avholdes. God informasjon i forkant gir bedre anledning til individuelle forberedelser, som i sin tur kan styrke selvtillit og trygghet i møte med forskerne. En annen ting som bør avklares er hvorvidt det bør være to som deltar i møtet fra bibliotekets side, selv om bare én skal utføre selve søket.

En måte å strukturere møtet på, kan være å etablere en intervjuguide som tematiserer de ulike delene av samtalen med forskerne. Intervjuguiden bør være godt forankret blant bibliotekarene som skal gjennomføre møter med forskere, ved at den gjenspeiler etablert begrepsbruk, arbeidsformer, rutiner og eventuelle maler. Dette gir også en anledning til å avklare eventuell ulik begrepsbruk. Etablerte protokollmaler² vil inneholde mange av de samme spørsmålene som er naturlige å stille i et oppstartsmøte. Sann sett kan et referat fra et slikt møte være ekstra nyttig i de prosjektene der forskere av ulike årsaker ikke fyller ut en protokoll.

Innledningsvis anbefales det at man setter av tid til en presentasjonsrunde der alle får sagt litt om personlig bakgrunn i sammenheng med det aktuelle prosjektet. For bibliotekarene er dette en anledning til å signalisere opparbeidet kompetanse på systematiske litteratursøk, og å si noe om relaterte ferdigheter knyttet til kunnskapsoppsummeringer. Gruppene i slabberaset trakk også frem

² Se f.eks.: https://jbi.global/sites/default/files/2024-04/JBI_Protocol_Template_Scoping_Reviews_2024.docx

verdien av at forskerne får fortelle fritt om prosjektet, da dette bidrar til en bedre forståelse av søkeoppdraget.

Som tidligere nevnt, var det flere som fremhevet viktigheten av grunnleggende avklaringer som et suksesskriterium. Helt konkret innebærer dette blant annet å få brakt på det rene hva forskerne forventer av bistand i de ulike fasene av prosjektet, gjennom en grundig diskusjon. Jensen og Solhaug (2020, s. 61) vektlegger tydeliggjøring av roller i denne sammenhengen, og at forsker og bibliotekar skal anses som likeverdige samarbeidspartnere.

En mulig inndeling i overordnede temaer i en intervjuguide kan være (1) Innledning og presentasjonsrunde, (2) Forskningsspørsmål og type kunnskapsoppsummering, (3) Søkekilder og prøvesøk, (4) Leveranse av litteratursøk, og bruk av verktøy for å vurdere inklusjon og eksklusjon av artikler (screeningverktøy), (5) Dokumentasjon av litteratursøket til den publiserte artikkelen. Disse gjenspeiler for en stor del de fasene bibliotekarene som oftest er involvert i slik vi ser det. Samtidig vil et eventuelt medforfatterskap på en artikkel gå utover de fasene som er nevnt her.

1. Innledning og presentasjonsrunde. God kommunikasjon og dialog er ansett som et suksesskriterium for samarbeidet med forskerne. En innledningsrunde der alle deltakere får anledning til å presentere egen rolle og kompetanse, vil legge bedre til rette for en likeverdig samtale og styrket selvtillit.

2. Forskningsspørsmål og type kunnskapsoppsummering. Denne delen vil inneholde spørsmål om hvordan forskningsspørsmålet er formulert, samt hvordan spørsmålet kan brytes opp i overordnede konsepter. Her vil det være aktuelt å foreslå ulike rammeverk for strukturering av søk for videre arbeid med søkeord og søkestrategi (for eksempel PICO/PCC). I tillegg vil det være hensiktsmessig å etablere hva slags type kunnskapsoppsummering som er planlagt, med henvisning til definisjoner i faglitteraturen.

3. Søkekilder og prøvesøk. Her er målet å diskutere utvalget av aktuelle databaser, sammensetningen av disse i relasjon til temaet for prosjektet, og hvilke databaser som skal brukes i et prøvesøk. I sammenheng med prøvesøket vil det også være bedre mulighet til å gi et estimat for hvor mange referanser det endelige søket vil resultere i.

4. Leveranse av litteratursøk, og bruk av screeningverktøy. Rammene for leveransen slik som format på referansefilene, og eventuelle behov for hjelp til opplasting til screeningverktøy avklares i denne delen. Her kan man også bli enige om hvorvidt bibliotekarene skal skrive et utkast til del av metodekapittel, og diskutere medforfatterskap hvis dette ikke er avklart på et tidligere tidspunkt.

5. Dokumentasjon av litteratursøket til den publiserte artikkelen. Man blir enige om hvordan litteratursøket dokumenteres i sluttproduktet, for eksempel gjennom henvisning til publisert dokumentasjon via en DOI-lenke, eller opplasting av supplement til artikkel.

Det kan være en fordel å sende ut en tom intervjuguide med den første møteinnkallingen, sammen med en oppfordring til forskerne om at de ser igjennom og diskuterer denne seg imellom. Hvis man er to bibliotekarer som jobber sammen på et søkeoppdrag, er det også hensiktsmessig å

avtale hvem som fører samtalen og fyller ut guiden før selve møtet, slik at den andre eventuelt kan fokusere på å ta notater underveis og stille oppfølgingsspørsmål. I etterkant vil en utfylt intervjuguide fungere som et referat, og en skriftliggjøring av en felles forståelse for bibliotekarene og forskerne.

I denne diskusjonen har vi valgt å sette søkelys på det første innledende møtet i et søkeoppdrag, vel vitende om at det gjenstår mye løpende kommunikasjon med forskerne ettersom arbeidet med søkeoppdraget går fremover. Ofte vil fremdriften nettopp være avhengig av raske tilbakemeldinger og avklaringer, eksempelvis i forbindelse med vurderingen av resultatene fra et prøvesøk. Forhåpentligvis blir mye av grunnlaget for et velfungerende samarbeid lagt i et strukturert oppstartsmøte, der man også får en anledning til å bli enige om en tentativ tidsplan for prosjektet.

Takk til deltagere og verter på verdenskafeen, slabberaset og BISON arbeidsgruppe.

Litteraturliste

- Cassidy, A., & Fox, J. (2013). Modified World Café Discussion Model for Conference and Course Settings. *Collected Essays on Learning and Teaching*, 6, 99–104. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1059092.pdf>
- Elvekrok, I., & Smith, K. H. (2013). Kafédialog som pedagogisk verktøy. *Uniped*, 36(2), 25–37. <https://doi.org/10.3402/uniped.v36i2.21512>
- Jensen, M. R., & Solhaug, S. (2020). Systematic searches: A new area of cooperation between the library and the social sciences. *Nordic Journal of Information Literacy in Higher Education*, 12(2), 55–62. <https://doi.org/10.15845/noril.v12i2.3105>
- Nicholson, J., McCrillis, A., & Williams, J. D. (2017). Collaboration challenges in systematic reviews: A survey of health sciences librarians. *Journal of the Medical Library Association*, 105(4). <https://doi.org/10.5195/jmla.2017.176>
- O'Dwyer, L. C., & Wafford, Q. E. (2021). Addressing challenges with systematic review teams through effective communication: A case report. *Journal of the Medical Library Association*, 109(4). <https://doi.org/10.5195/jmla.2021.1222>
- Rethlefsen, M. L., Farrell, A. M., Osterhaus Trzasko, L. C., & Brigham, T. J. (2015). Librarian co-authors correlated with higher quality reported search strategies in general internal medicine systematic reviews. *Journal of Clinical Epidemiology*, 68(6), 617–626. <https://doi.org/10.1016/j.jclinepi.2014.11.025>
- Schellinger, J., Sewell, K., Bloss, J. E., Ebron, T., & Forbes, C. (2021). The effect of librarian involvement on the quality of systematic reviews in dental medicine. *PLOS ONE*, 16(9), e0256833. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0256833>
- Waffenschmidt, S., & Hausner, E. (2018). Collaborative working to improve searching. I J. Craven & P. Levay (Red.), *Systematic Searching* (s. 229–248). Facet. <https://doi.org/10.29085/9781783303755.012>
- Whitney, R., Shih, M. C., Gordis, T., Nguyen, S. A., Meyer, T. A., & Brennan, E. A. (2024). Effect of librarian collaboration on otolaryngology systematic review and meta-analysis

quality. *Journal of the Medical Library Association*, 112(3), 261–274.
<https://doi.org/10.5195/jmla.2024.1774>